

Lieta C-784/19**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 22. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Administrativen sad Varna (Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 4. oktobris

Prasītāja pamatlietā:

“TEAM POWER EUROPE” EOOD

Atbildētājs pamatlietā:

Direktor na Teritorialna direksia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna

Pamatlietas priekšmets

Prasība par administratīvu lēmumu neizsniegt apliecinājumu par tiesību aktiem, kas piemērojami personai, kura kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā šajā dalībvalstī reģistrēta darba devēja uzdevumā un kuru minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir balstīts uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD”) 267. panta pirmās daļas b) punktu un skar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (turpmāk tekstā – “Īstenošanas regula”), 14. panta 2. punkta interpretāciju, to skatot kopā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās

nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (turpmāk tekstā – “pamatregula”) 12. panta 1. punktu.

Prejudiciālais jautājums

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, 14. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai varētu uzskatīt, ka pagaidu darba aģentūra parasti savu saimniecisko darbību veic dalībvalstī, kurā tā ir reģistrēta, tai būtiska daļa no saviem pakalpojumiem darbaspēka nodrošināšanas jomā ir jāsniedz lietotājuņēmumiem, kuri ir reģistrēti tajā pašā dalībvalstī?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un judikatūra

Regulas Nr. 883/2004 2. panta 1. punkts, 11. panta 1. punkts, 12. panta 1. punkts; Regulas Nr. 987/2009 14. pants; Tiesas spriedumi, 1970. gada 17. decembris, *Manpower* (C-35/70, EU:C:1970:120), un 2000. gada 10. februāris, *FTS* (C-202/97, EU:C:2000:75).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Konstitutsia na Republika Bulgaria (Bulgārijas Republikas Konstitūcija) 51. panta 1. punkts un 52. panta 1. punkts; *Kodeks na truda* (Darba kodekss) 107.r panta 1. punkts un 107.s panta 2. punkts; *Kodeks za sotsialnoto osiguruyavane* (Likums par sociālo apdrošināšanu) 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkts un 9. panta 1. punkta 1) apakšpunkts; *Naredba za sluzhebnite komandirovki i spetsializatsii v chuzhbina* (Noteikumi par darbinieku nosūtīšanu un specializācijas praksi ārzemēs) 2. panta 1. punkts; *Danachno-osiguriteln protsesualen kodeks* (Nodokļu un sociālā nodrošinājuma kodekss) 88. pants, 90. panta 2. punkts, 91. panta 1. punkts, 92. panta 1. punkts, 95. panta 1. punkts un 97. pants.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Uzņēmēj sabiedrība “*TEAM POWER EUROPE*” EOOD (turpmāk tekstā – “prasītāja”) tika dibināta saskaņā ar Bulgārijas tiesību normām, tās darbības jomu nosakot – pagaidu darba nodrošināšana un darbiekārtošanas pakalpojumi Bulgārijā un citās valstīs. Prasītāja ir reģistrēta Bulgārijas *Agentsia po zaetostta* (Nodarbinātības aģentūra) pagaidu darba nodrošināšanas veikšanai un tai ir arī Vācijas *Bundesagentur für Arbeit* (Federālās darba aģentūras) *Agentur für Arbeit Düsseldorf* (Diseldorfas darba aģentūras) izdota atļauja darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumu sniegšanai.
- 2 2018. gada 8. oktobrī prasītāja noslēdza darba līgumu ar Bulgārijas pilsoni (turpmāk tekstā – “darba ņēmējs”). Saskaņā ar līgumu prasītāja apņemas nosūtīt

darba ņēmēju uz Vāciju, kur viņš strādās uzņēmējsabiedrības “*CLW Clausthaler Laser- und Werkstofftechnik*” GmbH (turpmāk tekstā – “lietotājuņēmums”) uzdevumā tās vadībā un uzraudzībā. Līgumā ir arī paredzēts, ka darba ņēmēja amata “mašīnu operators – metāla apstrāde” pienākumus lietotājuņēmums noteiks viņa darba pienākumu aprakstā. Prasītājam ir pienākums darba ņēmējam izmaksāt darba algu.

- 3 2019. gada 9. maijā prasītāja *Teritorialna direksia na Natsionalna agentsia po prihodite – Varna* (Nacionālās ieņēmumu aģentūras Varnas teritoriālā direkcija) iesniedza pieteikumu izsniegt apliecinājumu, ka uz darbā norīkošanas laiku darba ņēmējam ir piemērojamas Bulgārijas tiesību normas. Pieteikumā prasītāja norādīja, ka uz darbā norīkošanas laiku starp darba ņēmēju un prasītāju esot saglabājušās darba tiesiskās attiecības, viņš no prasītājas esot saņēmis darba algu un tā par viņu esot veikusi sociālās un veselības apdrošināšanas iemaksas.
- 4 Kompetentā administratīvā iestāde 2019. gada 30. maijā pieņēma lēmumu neizsniegt pieprasīto apliecinājumu, pamatojumam norādot, ka neesot izpildīti divi kumulatīvie nosacījumi, kuru gadījumā darba ņēmējam joprojām varot tikt piemērotas Bulgārijas sociālā nodrošinājuma tiesību normas, jo neesot saglabāta tieša saikne starp darba ņēmēju un darba devēju un darba devējs galveno darbību neveicot Bulgārijas teritorijā.
- 5 Pirmā nosacījuma sakarā administratīvā iestāde uzskata, ka, lai gan prasītāja kā darba devēja veic darba algas izmaksu, starp prasītāju un darba ņēmēju neesot saglabājusies tieša saikne, jo saskaņā ar darba līgumu darbs tiek veikts lietotājuņēmuma uzdevumā, kā arī tā uzraudzībā un vadībā un lietotājuņēmums nosakot darba ņēmēja pienākumus. Otrā nosacījuma sakarā administratīvā iestāde uzskata, ka prasītāja savu galveno darbību neveicot Bulgārijas teritorijā, jo tā kā uzņēmējsabiedrība, kas reģistrēta saskaņā ar *Zakon za danaka varhu dobavenata stoynost* (Pievienotās vērtības nodokļa likums, turpmāk tekstā – “ZDDS”) normām, deklarējot tikai un vienīgi pakalpojumu sniegšanu ar izpildes vietu Vācijā, un neesot nekādas informācijas par līgumiem ar Bulgārijā strādājošiem līgumpartneriem.
- 6 Prasītāja administratīvā procedūrā pārsūdzēja attiecīgo lēmumu neizsniegt pieprasīto apliecinājumu. *Direktor na Teritorialna direksia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna* (Nacionālās ieņēmumu aģentūras Varnas teritoriālās direkcijas direktors, turpmāk tekstā – “atbildētājs”) ar 2019. gada 11. jūnija lēmumu noraidīja sūdzību un atstāja spēkā lēmumu neizsniegt pieprasīto apliecinājumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 7 Prasītāja uzskata, ka izskatāmajā lietā ir izpildīti abi kumulatīvie nosacījumi, lai izsniegtu pieprasīto apliecinājumu.

- 8 Pirmā nosacījuma sakarā prasītāja apgalvo, ka starp to un darbaņēmēju esot “tieša saikne”, jo prasītāja kā darba devēja šim darbaņēmējam maksājot darba algu un atlaišanas iemeslu izpildes gadījumā esot tiesīga izbeigt darba tiesiskās attiecības. Turklāt saskaņā ar līgumu par darbaspēka nodrošināšanu, kas noslēgts starp lietotājuuzņēmumu un prasītāju, tam ir aizliegts piedāvāt darbaņēmējam veikt citu darbu kā vien līgumā noteikto, tādēļ tikai prasītāja drīkstot noteikt, kāda veida darbu var veikt attiecīgais darbaņēmējs. Otrā nosacījuma sakarā prasītāja apgalvo, ka tā savu galveno darbību, kas saistīta ar pagaidu darbinieku pieņemšanu darbā, atlasi un nodrošināšanu, veicot Bulgārijas teritorijā un apgrozījums no darījumiem ar klientiem, kas nav reģistrēti Bulgārijā, nenozīmējot, ka uzņēmējsabiedrība savu darbību veicot ārzemēs.
- 9 Atbildētājs uzskata, ka prasītājas gadījumā nav izpildīts neviens no abiem minētajiem nosacījumiem. Jautājumā par tiešu saikni starp prasītāju un darbaņēmēju atbildētājs norāda, ka šī saikne esot apdraudēta, jo saskaņā ar darba līgumu, kas noslēgts starp prasītāju un darbaņēmēju, darbaņēmējam Bulgārijā neesot jāveic darbs sava darba devēja uzdevumā. Turklāt līgums esot noslēgts saskaņā ar Vācijas tiesību normām, pamatojoties uz Vācijas kompetentās iestādes izsniegto atļauju, nevis pamatojoties uz prasītājas reģistrāciju Bulgārijas Nodarbinātības aģentūrā. Jautājumā par prasītājas galveno darbību Bulgārijā atbildētājs uzskata, ka, izņemot administratīvos un vadošos darbiniekus, prasītājai Bulgārijas teritorijā nav neviena darbaņēmēja un tā savus ieņēmumus pilnībā gūst tikai no darbvietām Vācijā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka strīda starp lietas dalībniekiem izlemšanai ir vajadzīga Īstenošanas regulas 14. panta 2. punkta, to skatot kopā ar pamatregulas 12. panta 1. punktu, interpretācija.
- 11 Pamatregulas 12. panta 1. punkta izpratnē personai, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk ir piemērojami pirmās minētās dalībvalsts tiesību akti, ja ir izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi, proti, pirmkārt, starp šo personu un darba devēju eksistē tieša saikne un, otrkārt, darba devējs parasti veic savas darbības šīs pirmās minētās dalībvalsts teritorijā.
- 12 Otrā nosacījuma sakarā ir jābūt izpildītai prasībai, ka darba devējs atbilstoši Īstenošanas regulas 14. panta 2. punkta pirmajam teikumam “dalībvalstī, kurā viņš veic uzņēmējdarbību, parasti veic citas būtiskas darbības, nevis tās, kuras saistītas tikai ar iekšējo pārvaldību, ņemot vērā visus kritērijus, kas raksturo attiecīgā uzņēmuma darbības”, lai varētu uzskatīt, ka viņš parasti šajā dalībvalstī veic savas darbības. Saskaņā ar šīs regulas 14. panta 2. punkta otro teikumu “[a]ttiecīgajiem kritērijiem jāatbilst katra darba devēja specifikai un to veikto darbību patiesajai būtībai”.

- 13 Jautājumā par to, kad ir izpildīts pamatregulas 12. panta 1. punktā izvirzītais otrais nosacījums, *Administrativen sad – Varna* (Varnas Administratīvā tiesa) judikatūra nav vienveidīga. Pretrunu pamatā ir atšķirīgā Īstenošanas regulas 14. panta 2. punkta interpretācija, īpaši saistībā ar jautājumu, balstoties uz kādiem kritērijiem ir jānosaka, vai darba devējs veic “būtiskas darbības” dalībvalstī, kurā viņš veic uzņēmējdarbību.
- 14 Lai varētu vērtēt, vai ir izpildīts pamatregulas 12. panta 1. punktā izvirzītais otrais nosacījums, ir jāņem vērā visi kritēriji, kas raksturo attiecīgā darba devēja saimniecisko darbību. Šādi kritēriji ir: vieta, kur reģistrēts darba devējs; administrācijā strādājošo darbinieku skaits dalībvalstī, kurā atrodas darba devēja uzņēmums, un attiecīgi dalībvalstī, uz kuru viņš ir nosūtījis darba ņēmēju; vieta, kur darbā norīkotie darba ņēmēji tiek pieņemti darbā; vieta, kur tiek slēgti līgumi ar lietotājuuzņēmumiem; tiesību akti, ko uzņēmums piemēro līgumattiecībās ar darba ņēmējiem, no vienas puses, un ar klientiem, no otras puses; apgrozījums atbilstošā periodā katrā attiecīgajā dalībvalstī ([Tiesas] spriedums, 2000. gada 10. februāris, *FTS*, C-202/97, EU:C:2000:75, 42. un 43. punkts).
- 15 Nesvarīgs ir apstāklis, ka norīkotie darba ņēmēji lietotājuuzņēmumu uzdevumā veic citus darbus, nevis tos, kas ietilpst tā uzņēmuma pamatdarbības jomā, kas viņus ir pieņēmis darbā un norīkojis. Līdz ar to pagaidu darba aģentūra savu saimniecisko darbību parasti veic dalībvalstī, kurā reģistrēts tās uzņēmums, ja tā šajā valstī parasti veic nozīmīgu saimniecisko darbību (spriedums, 2000. gada 10. februāris, *FTS*, C-202/97, EU:C:2000:75, 44. un 45. punkts).
- 16 Tomēr no iepriekš minētajiem spriedumiem neizriet, vai pamatregulas 12. panta 1. punktā izvirzītā otrā nosacījuma izpildei ir pietiekami, ja darba devējs darba līgumus ar darba ņēmējiem, kas tiek norīkoti darbā citā dalībvalstī, slēdz dalībvalstī, kurā reģistrēts darba devēja uzņēmums, vai arī tiek prasīts, lai nozīmīga saimnieciskā darbība darbaspēka nodrošināšanas jomā tiek sniegta lietotājuuzņēmumiem, kuri darbojas tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir reģistrēts darba devējs.
- 17 Ņemot vērā, ka prasītājas pamatdarbība ir pagaidu darba nodrošināšana un darbiekārtības pakalpojumi Bulgārijā un citās valstīs, iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ šķiet, ka iespējama tāda interpretācija, ka, lai uzskatītu, ka prasītāja savu uzņēmējdarbību parasti veic Bulgārijā, ir vajadzīgs, lai nozīmīga daļa tās līgumu tiek noslēgti un izpildīti ar lietotājuuzņēmumiem, kuri savu uzņēmējdarbību veic Bulgārijas teritorijā.
- 18 Cita iespējamā interpretācija ir tāda, ka, lai uzskatītu, ka prasītāja parasti savu uzņēmējdarbību veic Bulgārijas teritorijā, ir pietiekami, ka prasītāja ir reģistrēta Bulgārijas teritorijā un šajā dalībvalstī slēdz darba līgumus ar norīkotajiem darba ņēmējiem, lai gan visi lietotājuuzņēmumi ir reģistrēti Vācijā un tur veic savu uzņēmējdarbību un visi darba ņēmēji tiek norīkoti, lai strādātu Vācijas uzņēmumu uzdevumā.